

2 Timoti

Poltä Timoti täño bänepi täñpidäm takta manbiñam ño kudän täñkuk

1-2 * * Eruk nanakna Timoti bänepna gämäni, näk Pol, Kristo täño aposorotä man ño kudän täñ gamitat. Anututä iniken gärip terak aposoro piä u takta näk iwoyänpäñ peñ näweränkañ ämawebe man ñode yäwettäñ kuñat täyat; Nin Kristo-kät kowat-kwasikorän tänayäñ tämäño uwä Anututä irit bureni api nimek, yäñkehärom tañkuko ude. Eruk Anutu Nan, ba Ekäninin Jesu Kristoken nanik orakorak, butewaki ba bänep pidämtä gäkä terak äroton.

Poltä Timoti täño bänepi täñkehärom tañkuk

3 * Oranaye nanayetä bänep siwoñi terak Anututa watä piä täñ yäpmäñ äbuño unitäño kodakini näkä udegän tak täyat. Täñkañ Timoti, gäka juku piñpäñ Anutu bänep täga nadäñ imiñpäñ uken yäñapik man terak kepma bipani nadäñ gamik täyat. 4 Täñpäñ gepmañpeñ kwayäñ täñira näka konäm butewaki täñkuno unita nadäñpäñ äneñi gabäñpäñ bänep täga pähap nadäkta gäripi-inik nadätat. 5 * Täñpäkañ nadäkinikka bureni, äbekka Lois kenta meñka Yunis uken patkuko unitä gäkä terak päreñpäñ itkukotä itak u nadätat. 6* Mebäri unita näk nadäñ gamiñpäñ ñode gäwetat;

---

* 1:1-2: Efe 1:1   * 1:1-2: 1Ti 1:2   * 1:3: Plp 3:5; Apos 23:1
 * 1:5: Apos 16:1   * 1:6: 1Ti 4:14

Ketnatä gwäkka terak peñira Anututä iron pähap täñ gaminjkuko u täñkehärom tañiri kädäp ikek kañ ahäwän. ⁷ * U imata, Anutu uwä täñmunumun terak kuñatneta Munapik nämo niminjkuk. Nämoinik, Kudupi Munapiki niminjkuko uwä kehäromi ba bänep iron daiwän tokneñ nimik täyak. Ba täñkentäñ niminirän irit kuñat-kuñatninta watä it takamäñ.

⁸ * Unita Timoti gäk Ekäni täño manbiñam yäñahäkta täñmäyäk-mäyäk nämo täñpen. Ba komi enjiken irani näka man yäkta nämo mäyäk täwen. Nämo, Anututä kehäromi gaminjirän uterakgän Ekäni täño manbiñamta yäñpäñ komi bäräpi näkä kotak täyat udegän kotakta nämo umuntäwen. ⁹ * Täñpäkañ Anutu uwä nin waki keriken nanik wädäñ tädotpäñ kudupi äboriye ude itta nimagutkuk. Imaka täga kubä täñ iminjitna unita yäñpäñ nämo nimagutkuk. Nämoinik! Bianinik, Anututä imaka kubä nämo peñkuk-ken uken iniken iron täñ niminpäñ Jesu Kristo wäpi terak nimagutta iwoyänjkuk. ¹⁰ * Täñpäñ bianinik nin iwoyänjkuko upänkañ apiño ironi u kwawak ñode niwoñäretak; Nimagurani Kristo Jesu uwä kwawak ahäñpäñ kumäñ-kumäñ täño kehäromi utpewän mañpänkañ, mani biñamtä irit kehäromi kumäk-kumäk ikek nämo unitäño kudän kwawak pewän ahätak.

¹¹ * Täñpäkañ näk Anututä mani biñam täga u yäñahäkta iwoyänjkuk. Täñkañ Manbiñam Täga unitäño aposoro ba yäwetpäñ yäwoñärek äma ude

---

* **1:7:** Rom 8:15   * **1:8:** Rom 1:16   * **1:9:** Efe 2:8-9; Tai 3:5
 * **1:10:** 1Ko 15:55-57; Hib 2:14   * **1:11:** 1Ti 2:7

itta imaka, iwoyänpän nepmanjuk. ¹² Tänpän mebari unitagän komi eni noken komi bäräpi nadän itat. Upänkañ nämo mäyäk tañpän, nadän imikinik täk täyat unita bänep yarä nämo täk täyat. Nämo inik, näk nadäkinik kehäromi nōde täyat; U kehäromi nikektä piäni ketna terak peñkuko unita watä it namiñirän piä u säkgämän täñ yäpmän kuñtäyiwa kadäni pähap api ahäwek.

¹³ * Unita Timoti, man bureni täño tawañ näkä gäwetpän gäwoñärenkuro ugänpän iwarän tänpän ämawebe udegän yäwetpän yäwoñärek täyi. Ude täñkañ Kristo Jesuta nadän iminpäñ ba gäripka uteragän kañ pe. ¹⁴ * Tänpän Munapik bänepninken it nimitak unitä täñkentän gamiñirän man bureni säkgämän yän gamani unita watäni it täyi.

¹⁵ Butewaki! Timoti, notnaye Esia komeken nanik kuduptagän nabäkätän moreñkuño uku nadänkuno u. Tänpän notnapakyat Figelus kenta Hemogenestä udegän nabä kätänkumän. ¹⁶ * Tänpäkañ Onesiforustä ude nämo täñkuk. U näk komi eniken irira näka nämo mäyäk tañpän kadäni kadäni bänep pidäm täñ namik täñkuk. Unita näk Ekänitä Onesiforus-kät äboriyeta butewaki nadän yämekta yäñapik man yäk täyat. ¹⁷ Äma unitä Rom komeken ahänpän näka gwäk pimiñpäñ wäyäkñenjä nabän ahänkuk. ¹⁸ * Ba ugän nämo, Efesus komeken täñkentäk pähap täñ namik täñkuko u imaka, biñam nadänkuno u. Unita Ekänitä kadäni pähapken butewaki kañ nadän imän yänpäñ yäñapik man yäk täyat.

* **1:13:** 1Ti 1:10; 1Ti 4:6, 6:3; Tai 1:9, 2:1   * **1:14:** 1Ti 6:20

* **1:16:** 2Ti 4:16   * **1:18:** Jud 21

2

Timoti uwä Ekäni täño komi äma ude

¹ Eruk ironjina Timoti, Kristo Jesutä iron pähap äboriyeta täñ yämik täyak u yäpmäj wädänpäj kehärom tanpäj kuñat täyi. ² Ude täñpänä gäk ba ämawebe mäyap nadänirä man yänjahäk täñkuro u äma ätu Anutu täño man kehäromi inñtpäj yäpmäj kuñat täkañ u yäwetpäj yäwonjerek täk täyi. Täñjiri unitä äma ätu täga yäwetpäj yäwonjarekgän api täneñ. ³ * Täñpäj gäk Kristo Jesu täño komi äma täga ude itkañ komi bäräpi yäpmäkta nämo gaña täwen. ⁴ Komi äma bureni täño mebäri nadätan? U intäjukun ämanatä näka täga nadäj namän yänpäj piä, äma jopitä täk täkañ u nämo täk täkañ. Nämo, u gwäk pimiñpäj piä yän yämani kehäromigän täk täkañ. ⁵ * Ba äma närepmirek-gärepmirek-ken bäränjek täkañ unita nadä. Äma udewaniwä noriye yärepmiñpäj intäjukun ahänpäj gwäki yäpayäj nadänpänä, närepmirek-gärepmirek unitäño бага man siwonji iwarek. Baga man nämo iwatpäj jopjop täñpeko uwä gwäki nämo yäpek. ⁶ * Ba man wärani kubä ñode; Äma kubä ketem piä tanjigän täñpeko uwä kowatawä noriye ätu yärepmiñpäj ketem tanjigän näñpek. ⁷ Unita Timoti, man gäwetat ñonita juku piñpäj kuñariri Ekänitä nadäk-nadäka api täñkwawa täwek. Täñjirän unitäño mebäri api nadäwi-täreneñ.

⁸ * Täñpäkañ gäk Jesu Kristota nadänit nadänit kuñaren. U Devit täño oranitä kumbani-ken

---

* 2:3: 2Ti 1:8, 4:5   * 2:5: 2Ti 4:8   * 2:6: 1Ko 9:7,10   * 2:8: 1Ko 15:4,20; Rom 1:3

naniktä akun̄kuk yän̄ mani biŋam ude täwet täŋkuro ukeŋo. ⁹ * Mani biŋam unitagän yän̄päŋ komi pähap nadäk täyat. Täŋpäkaŋ waki täŋpani ude topmäŋpäŋ nepmaŋkuŋo itat. Upän̄kaŋ Anutu täŋo man uwä nämo topani! ¹⁰ * Unita ämawebe Anututä inita iwoyāwani u täŋkentän̄ yämikta nadän̄päŋ näk bänepna täŋ-täpäneŋpäŋ komi bäräpi ŋo kotaŋ itat. Ämawebe uwä Jesu Kristo terak irit bureni itak u yäpmän̄päŋ kämiwä Jesu-kät penyäŋek gänaŋ tärek-täreki nämo itneŋta komi ŋo nadätat.

¹¹ * Unita man ŋode pätak u bureni-inik;

Jesu-kät bureni kumbumäŋo täŋpäwä irit kehäromi-ken Jesu-kät penta api itne.

¹² * Täŋpäŋ komi bäräpi kotaŋpäŋ nämo kwi-tanayän̄ tämäŋo uwä Jesu-kät yabän̄ yawat piä bok api täne.

Upän̄kaŋ Jesuta äwo yänayän̄ tämäŋo uwä Jesutä kowata ninta äwo api yäwek.

¹³ * Täŋpäkaŋ nin Jesu iwatta yän̄kehärom taŋkumäŋo u irepmitnero upän̄kaŋ Jesutä ude täkta yän̄kehärom taŋkuko u nämo api irepmirek. Nämoinik! U imata, iniken mebäri ba täktäki täga nämo irepmirek.

Piä äma Anututä gäripi nadäk imani

¹⁴ * Unita Timoti, gäk kadäni kadäni man ŋowä yäwetpäŋ yäwon̄ärek täk täyi. Täŋpäkaŋ man jopita yän̄awät-awät täneŋta Anutu in̄amiken man

---

* 2:9: Efe 3:1,13; Plp 1:12-14   * 2:10: Kol 1:24   * 2:11: 2Ko 4:11   * 2:12: Mat 10:33   * 2:13: Rom 3:3-4; Nam 23:19; Tai 1:2
* 2:14: 1Ti 6:4; Tai 3:9

kehäromi kaŋ yäwet. Man udewanitä äma kubä täga nämo täŋkentäŋ imek. Nämoinik, äma man u nadäk täkaŋ unitäŋo bänepi täŋpänwak täkaŋ. ¹⁵ * Täŋpäkaŋ Anututä nadäŋ gaminirän tägawekta gwäk pimiŋpäŋ piäka täk täyi. Ude täŋkaŋ man bureni pähap siwoŋigän yäŋahäŋ yäpmäŋ kuŋiri mäyaktä piä äma gäkä terak ärowektawä. ¹⁶ * Ba man jopi, kome täŋo nadäk unita yäŋuruk-uruk yäŋirä nämo nadäwen. Ude täk täkaŋ uwä täŋ yäpmäŋ kuŋkä man jopi kehäromi-inik inŋitpäŋ Ekäni täŋo man pekinik api täneŋ. ¹⁷ * Man udewani uwä paräm tokŋeŋ äroŋpäŋ äma gupi täŋpāwak täkaŋ udewani. Äma udewani-ken nanik kubä wäpi Himeneus, kubä Filetus. ¹⁸ Äma yarä u man bureni peŋkaŋ ŋode yäk täkamän; Ämatä kumbani-ken nanik akukakuk u bian ahäŋkuko unita nin kumäŋpäŋ äneŋi nämo api akune yäk. Täŋpäŋ man udewani terak ämawebe täŋo nadäkiniki täŋpän waŋirä nadäkiniki pewä putäreŋ täkaŋ. ¹⁹ * Upäŋkaŋ ämatä eŋi tänayäŋ nadäŋpäŋ bek kehäromi änek täkaŋ ude Anututä iniken äboriye kehäromi nitek itneŋta bek kehäromi äneŋ-kireŋkuko pen itak. Bek uterak man kudän ŋode kudän täwani itak; Ekänitä äboriye bureni-inik unita nadätak. Täŋpäŋ man kudän täwani kubä pen ŋode bek uterak itak; Ämawebe Ekäni wäpi yäpmäŋ kuŋat täkaŋ uwä kädet wakita mäde ut imineŋ.

²⁰ * Timoti, gäk nadätan? Äma wäpi biŋam ikek

* **2:15:** 1Ti 4:6; Tai 2:7-8 * **2:16:** 1Ti 4:7 * **2:17:** 1Ti 1:20

* **2:19:** Nam 16:5,26; Jon 10:14; 1Ko 8:3; Ais 52:11 * **2:20:** 1Ko 3:12

täño enji gänañä pärek ba käbot ätuwä gol siriwapañ täñpani. Ba ätuwä päya kujat kenta komepäñ täñpani. Imaka uwä ätu piä täga täkta biñam ba ätuwä piä jopi mebäri mebäri u täñkañ jop mañpä kukta yäwani. ²¹ * Täñpäkañ äma kubä iniken irit kuñat-kunjariken wakini penpäñ kuräki irayañ täko uwä käbot siliwa ba golpäñ täñpani, piä täga täkta biñam yäwani, kudupi ude api irek. Äma udewani uwä Mähemi täño piä tägatäga täkta biñam yäwani. Uwä Mähemi täño piä täkta pidämtak täyak unita Mähemitä piä man u ba u täga iwerän täñpek. ²² * Unita gäk kadäni kadäni nadäk waki gubanitä yäpmäñ kuñat täkañ u mäde ut iminpäñ kädet tägatäga ñodewani u iwatta gwäk pimiwen; Täktäk siwoñi, Anututa nadäkinik bureni, bänep iron, bänep kwini. Imaka tägatäga u ämawebe bänep nadäk-nadäki siwoñitä Anutu yäpmäñ wädäk täkañ u täñkentänpäñ penta kañ iwarut. ²³ * Tänpäñ nadäk-nadäki gwäjiwanitä jopman yäk täkañ unita juku nämo penen. Nadätan, man udewanitä ämik man pewä ahäk täkañ. ²⁴ * Tänpäñ Ekäni täño piä ämatä man wärät-wärät nämo täñpek. Nämo, u äma kuduptagän not täñ yäminpäñ Ekäni täño man meni täñpidäm-pidäm terak ba bänep kwini terak yäwetpäñ yäwoñärewek. ²⁵ * Tänpäñ äma nadäk-nadäk gwäjiwani yäpmäñ kuñat täkañ u bänep täga terak yäwetpäñ yäwoñärewek. Yäwetpäñ yäwoñärewek täñjirän Anututä nadäñ yäminjirän bänep sukurenpäñ man burenita nadäkinik äneñi käwep täneñ. ²⁶ Ude täneño uwä nadäwä tumbäpäñ

* 2:21: 2Ti 3:17   * 2:22: 1Ti 6:11   * 2:23: 1Ti 4:7   * 2:24: 1Ti 3:3; Tai 1:7   * 2:25: 1Ti 2:4

Satantä iniken mani iwatneŋta buŋep pewän yepmänjireko u dat-kwinitpeŋ kuneŋ.

3

Kadäni bämopi-ken wakitä api ahäŋ pärek

¹ * Man ŋonita juku penpäŋ nadä! Kadäni tärek-tärekken bäräpi mebäri mebäri api ahäneŋ. ² * Ämatä initagän nadänkaŋ moneŋ wädäk-wädäka gäripi api nadäneŋ. Täŋpäkaŋ ini wäpi yäpmäŋ äronpäŋ ärowani pähap täŋpäŋ yänawät-awät ba noriye man wakiwaki api yäwetneŋ. Ba miŋiye naniye täŋo man api utneŋ. Täŋkaŋ iron kädetta bänep täga nämo api nadäneŋ. Uwä Anutu ini ba, unitäŋo man mäde api ut imineŋ. ³ Uwä ämawebe not nämo api täŋ yämineŋ, ba äma kubätä waki täŋ yämiŋirän momini nämo peŋ imiŋpäŋ yänwawak man api yäneŋ. Ba äma yänpäŋ-yabäŋ yäwat api täneŋ. Täŋpäŋ iniken gupi täŋo gärip ugän api iwatneŋ. Uwä komi täŋpäŋ ämik bumta api täneŋ. Ude täŋkaŋ kädet tägata iwan api täneŋ. ⁴ Ba iniken noriyeta waki täŋ yämiŋpäŋ iniken nadäk waki täropigän api iwatneŋ. Täŋkaŋ inita nadäŋirä ärowani pähap api täneŋ. Ude täŋkaŋ Anututa gäripi nadänaŋipäŋ kome täŋo gäripgän api iwarän täneŋ. ⁵ * Täŋpäkaŋ Anutu täŋo kädet bureni-inik, kehäromi nikek unita ket nämo nadänkaŋ gupi-tägän api iwatneŋ. Eruk Timoti, äma ude-wani yabäŋ umuntaŋpäŋ ukät itpäŋ-nadäk kubä nämo inik täŋpen.

⁶⁻⁷ * Täŋpäkaŋ äma udewani ätutä webe nadäk-

---

* **3:1:** 1Ti 4:1   * **3:2:** Rom 1:29-31   * **3:5:** Mat 7:15,21; Rom 2:19-20; Tai 1:16   * **3:6-7:** Tai 1:11

nadäki kwini unitä enjiken käbop ärok täkaŋ. Äronkaŋ man jopi-jopi yäŋ-yäkŋat-pewä nadäkiniki äma uterak pek täkaŋ. Webe uwä nadäk-nadäki kehäromi nämo unita bänep nadäŋ gäripitä momiken yämagurirä nadäwätäk pähap täk täkaŋ. Täŋkaŋ nadäk-nadäk yäpmäkta gäripi nadäk täkaŋ upäŋkaŋ Anutu täŋo man bureni u täga nämo nadäwä tärek täkaŋ. ⁸ * Täŋpäkaŋ äma kädet udewani täk täkaŋ uwä man bureni iwan täk täkaŋ, bian äma yarä wäpi Janes kenta Jabrestä Moses täŋo manta iwan täŋkumäno udegän. Äma udewani täŋo nadäk-nadäki wawäkaŋ Anututa nadäkinik nämo täŋ imik täkaŋ. ⁹ Upäŋkaŋ täktäki waki u kadäni kəroni täga nämo api täneŋ. Nämo, ämatä unitäŋo kädet u kaŋpäŋ nadäwä guŋ täŋo bumik api täŋpek, bian äma Janes kenta Jabres täŋo täktäki kaŋpäŋ nadäŋkuŋo ude. Ude kaŋpäŋ nadäŋpäŋ nämo api iwarän täneŋ.

Timoti, Anutu täŋo man iŋit-inik täyi

¹⁰ Upäŋkaŋ Timoti gähä bian näkkät itpäŋ Anututä kädet gäripi nadäk täyak u ämawebe yäwetpäŋ yäwoŋärek täŋira nabäŋpäŋ-nadäŋkun. Ba täktäkna imaka, u nadätan. Ba imaka u ba u täk täyat u mebäri imata täk täyat u nadätan. Täŋpäŋ mebärina ŋode nadätan; Näk Anutu nadäŋ imikini täk täyat, bäräpi gänaŋ nämo kwitak täyat, ämawebe iron täŋ yämik täyat, ba piä ehuranigän täk täyat. U kudup nadätan. ¹¹ * Täŋkaŋ komi bäräpi täŋ namiŋkuŋo u imaka, nadätan. Antiok komeken, Aikoniam komeken, ba Listra yotpärare-ken komi namiŋirä

* **3:8:** 2Ti 2:25; Kis 7:11,22; 1Ti 6:5   * **3:11:** Apos 13:50; Apos 14:5,19; Sam 34:19

komi pähap nadänkut. Ude upänkañ Ekänitä bäräpi u kudup ketären namiñkuk. ¹² * Bureni-inik, äma kuduptagän Jesu Kristota yänpän Anutu täño man iwatnayän täño uwä komi bäräpi api ahän yämek. ¹³ Täñ, äma täktäki taräkikät jop yän-yäkñarani ämatä ini bänepken ba ätu täño bänepiken yän-yäkñat piä täñtäko tañi-inik ahänpän api wen pärek.

¹⁴ * Täñpäkañ Timoti, gähä man bureni gäwetpän gäwoñärenjirä nadäkinik täñkuno u injit-inik täñpän kañ kuñat. U imata, äma man u gäwetpän gäwoñärenkuño unitäño mebäri u nadätan. ¹⁵ * Ba gäk ironikentä yäput penpän Anutu täño man u nadän yäpmän äbätan u bureni-inik yän nadätan u. Anutu täño man u kehäromi ñodewani; U bänepken penyänek pewän ahän gamiñjirän Kristo Jesu nadän imiñpän irit kehäromita biñam täga api täñpen. ¹⁶ * Täñpäkañ Anutu täño man kudän täwani u kudup Anutu täño Munapiktä täñmeham tañjirän ahän moreñkuñ. Man u daniñpän nadäk täñitna man bureni täño mebäri niwetpän niwoñärek täk täyak. Ba unitä ämawebe nadäk-nadäki gwäjiñ ärowani yäpän-siwontakta yabän yäk täyak. Ba kädet gwäjiwani yänpän yäpän-siwontak täyak, ba kuñat-kuñat siwoñi niwetpän niwoñärek täk täyak. ¹⁷ Täñpäkañ Anutu täño mantä ämawebeniye bänepi-ken piä ude täñtäyon piä täga mebäri mebäri säkgämän täneñta pidämtak täkañ.

---

* **3:12:** Mat 16:24; Jon 15:20; Apos 14:22   * **3:14:** 2Ti 2:2

* **3:15:** Jon 5:39; 1Pi 1:20-21   * **3:16:** Rom 15:4; 2Ti 2:21

4

Timoti, Anutu täño piä gwäk pimiñpäñ täyi

¹* Timoti, näk Anutu in'amiken ba Kristo Jesu äma kumbani ba kodak irani bok yäpmän daniwayän täyak u in'amiken jukuman kubä gäwerayän. Kristo Jesu u äneñi kwawak ahänpän ämawebeta intäjukun it yämayän täyak unita ñode peñ gäwetat; ²* Unitäño manbiñam ehuranigän yänahänpän yäwet täyi. U kadäni kadäni, ämawebe man u nadäneñ ba nämo nadäneño u jop uken gwäk pimiñpäñ Kristo täño manbiñam yäwet täyi. Ude tänpän ämawebe täño nadäk-nadäki yäpi-siwon'tak täkot. Täñkañ kädet gwäjiwani iwarani u jukuman kehäromigän kañ yäwet. Ba äma nadän bäräp ikek bänepi tänpidäm tañ yämik täyi. Piä u täkta nämo gaña tañpäñ Kristo täño man kädet ket tänpän yäwetpäñ yäwonjärekañ ta.

³* Nadätan, kämiwä ämawebetä Anutu täño man mebäri bureni nintä yäwetpäñ yäwonjärekañ täk täkamän u nadäkta api bitnäneñ. Man burenita bitnäñkañ yäwetpäñ yäwonjärekañ äma bänep ärik-ärik man yäwani unita äbä niwetpäñ niwonjärewut yänpäñ gera api yäneñ. Man jopi ini bänepitä gäripi nadäk täkañ ugän api nadäneñ. ⁴* Man bureni peñpäñ kobap man api nadäneñ. ⁵ Tänpäkañ Timoti gähä bänep nadäk-nadäkka ba irit kuñat-kuñatkata watäni kañ it. Tänpän Kristota yänpäñ komi ba bäräpi kotakta nämo bitnäwen. Täñkañ Anutu täño man yänahäk-ahäk piä säkgämän kañ

---

* 4:1: Apos 10:42; Rom 14:9-10   * 4:2: Apos 20:20,31   * 4:3: 1Ti 4:1; 2Ti 1:13   * 4:4: 1Ti 4:7

tä. Ude täñkañ Anutu täño watä äma gähä piä yäj-gamani u kudup kañ täj more.

Pol täño kumäk-kumäk kadäni keräp tañkuk

6 * Täñpäkañ nähä paorayäj. Bian Anutu inin oretta wain ume piwä kuñkuño ude nägätna api piwä kunen. Kumäjpen kukkukna kadäni keräp täyak. 7 * Upäjkañ nämo umuntäyat. Nämo inik, äma närep mirek gärep mirek täñkañ gwäk pimiñpäñ bäräjen päñku бага pewani-ken ahäk täkañ näk udegän nämo kwitañkañ bäräjen yäpmäj äbätängän бага pewani-ken ahätat ño! Näk nadäkinikna nämo pewa putärenkuñ. 8 * Unita nadätat, siwoñi kuñat-kuñat täño gwäki tägagämän u näkä yäpmäkta itak. U kadäni pähapken Ekäni, ämawebe täño täktäk yäpmäj daniwani äma siwoñi-inik unitä api namek. Täñpäkañ gwäki säkgämän u näkagän nämo api namek. Nämo inik, ämawebe Ekänitä äbäkta bänep penpäñ itsämäk täkañ unita imaka, api yämek.

Man paotpaot

9 * Täñpäkañ Timoti, gwäk pimiñpäñ näkken bäräjen äbi. 10 * Butewaki pähap, notnapak Demas unitä kome täño gärip iwatpäñ nabä kätäjpen Tesalonaika komeken kuñkuk. Täñpäkañ Kresens imaka nabä kätäjpen Galesia komeken kuñkuk. Kuñjirän Taitus Dalmesia komeken kuñkuk. 11 * Täñpäkañ Lukkät ninekgän itkamäk. Unita Timoti, Mak yäwikan bok kañ äbun. Unitä piä täga api

* 4:6: Plp 2:17   * 4:7: 1Ti 6:12   * 4:8: 1Ko 9:24-25; Rev 2:10

* 4:9: 2Ti 1:4   * 4:10: Kol 4:14; Tai 1:4   * 4:11: Kol 4:14;

Apos 15:37-39

tänkentän namek. 12 * Täñkañ notninpak Tikikus uwä iniñ kirewa Efesus komeken u ärenkuk. 13 * Täñpäkañ gäk äbayän yäñpänä näkño mäñit tek Troas yotpärare-ken Kapustä eniken yäñopmäñpän peñkuro u yäpmänkañ kañ äbi. Ba näkño buk kenta man kudän moräki täñpän pewani u imaka, kañ yäpmän äbi.

14 * Eruk, Aleksada kapa-pän imaka imaka täñpani unitä waki mäyap täñ namiñkuk. Unita Ekänitä kowata api imek. 15 Äma unitä man yäwetpän yäwoñärek täñkumäño u mäyap utpän yejämäk täñkukonik. Unita udegän täñ gamekta watäni itpeñ kañ kuñat.

16 * Nadätan? Man piäken pengän itkut-ken uken notnapak kubätä näk gäarak nämo itkuk. U kudup nabä kätänpeñ kuñkuñ. Unitäño momini uwä Ekänitä peñ yämiton. 17 * Bureni, notnayetä nabä kätänpeñ kuñkuño upänkañ Ekänitäwä nämo nepmañkuk. Nämo, u mani biñam guñ äbotken yäñahänjira unitä nadäkta manna täñmeham täñpän kehäromi namiñkuk. Täñpän tom komi, äma yewani meni-ken nanik ketärenpän nepmañkuk. 18 Ude täñ namiñkuko udegän, Ekäni uwä waki mebäri mebäri uken nanik ketärenpän kunum gänañ irit bägupi täga u gänañ api nepmañpek. Täñpäkañ Ekäni uterak epmäget peñyänek pen mät it yäpmän ärowek. U bureni!

19 * Eruk, yanäpi yarä Prisila kenta Akwila

---

* 4:12: Efe 6:21-22 * 4:13: Apos 20:6 * 4:14: 1Ti 1:20; Sam 62:12; Snd 24:12; Rom 2:6 * 4:16: 2Ti 1:15 * 4:17: Apos 23:11, 27:23; Dan 6:22 * 4:19: Apos 18:2; 2Ti 1:16-17

ukät Onesiforus ba unitäño äboriye näkño mena yäpmänpäj bänep täga man yäwet. ²⁰ * Butewaki, notnapak Erastus u Korin yotpärare-ken itkukotä pen itak. Ba Trofimus käyäm täjpewän Miletus komeken tenkut. ²¹ Unita Timoti, iwän mänit kadäni nämo keräp tañirän gäkä jukun kañ äbi. Tänpäkañ notkapak Yubulustä bänep täga gäwetak. Ba Prudens, Linus, Klodia ukät äma ätu Kristo wäpi terak notkaye wanotkaye itkañ u kudup-tagän udegän bänep täga man gäwetkañ.

²² Eruk, Ekänitä bänep nadäk-nadäkka-ken iton. Täñkañ unitäño orakorakitä gäk uwäktäj gamiton.

---

* 4:20: Apos 19:22, 20:4

Anutu Täŋo Man
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Tuma-Irumu Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na sampela Olpela Testamen long
long tokples Tuma-Irumu long Niugini

copyright © 1997, 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuma-Irumu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

914cbf46-f59a-54d1-b209-0f763534edb5